

Exam. Code : 216703

Subject Code : 6150

M.A. Political Science Semester—III

XIV : INTERNATIONAL ORGANIZATION

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—80

SECTION—A

Note :— Attempt any **six** questions from Section A, each in approximately **250** words and each question carries **4** marks.

1. (i) What is the procedure to expel a member state from the United Nations Organisation (U.N.O.) ?
- (ii) Write some instances of Collective Security actions mooted by the United Nations Security Council.
- (iii) "International Court of Justice is known as the Supreme Court of the World." Discuss.
- (iv) Explain the domestic jurisdiction under Article 2 of the United Nations Charter.
- (v) General Assembly is known as the World Parliament. Discuss.
- (vi) International Court of Justice has only a moral force status, not a sovereign legal status. Discuss.
- (vii) Discuss the main weaknesses in the workings of the United Nations Organisation.
- (viii) Explain the role and functions of World Health Organisation.

- (ix) Discuss the peace-keeping role played by the United Nations Organisation in the World.
- (x) Explain the role of U.N.O. in environmental protection.

SECTION-B

Note :— Attempt any **four** questions from Section B selecting **one** question from each Unit. Each question should be in approximately **1000** words and carrying **14** marks.

UNIT-I

- 2. Discuss the meaning and nature of International Organisation. Why the study of International Organisation is important in the contemporary period ?
- 3. Give your suggestions for the revision of the United Nations Charter in the changing world scenario.

UNIT-II

- 4. Discuss the role of the UN Security Council in peace keeping operations in the different parts of the World.
- 5. Discuss the effectiveness of International Court of Justice in resolving the international disputes with suitable examples.

UNIT-III

- 6. What do you understand by the functional approach of the United Nations ?
- 7. Write detailed notes on :
 - (a) WHO
 - (b) UNESCO.

UNIT-IV

- 8. Critically examine the working of Collective Security under United Nations.
- 9. What are the basic principles and guidelines for the restructuring and revitalization of the UN System in the economic, social and the related fields.

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ : ਭਾਗ ੳ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ।

1. (i) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਨ (ਯੂ. ਐਨ. ਓ.) ਵਿਚੋਂ ਸਦੱਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੀ ਹੈ ?
- (ii) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਸਪਦ ਸਮੂਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨ ਲਿਖੋ।
- (iii) ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੋਰਟ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (iv) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਤਹਿਤ ਘਰੇਲੂ ਅਧਿਕਾਰਿਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (v) ਆਮ ਸਭਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਸਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (vi) ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਨੈਤਿਕ ਫੋਰਸ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ। ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (vii) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (viii) ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ix) ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (x) ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. (UNO) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ : ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 1000 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ ?
3. ਬਦਲਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਉ।

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂ. ਐਨ. (UN) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
7. ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
(ੳ) ਡਬਲਯੂ. ਐਚ. ਓ. (WHO)
(ਅ) ਯੂਨੈਸਕੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧੀਨ ਸਮੂਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਵਿਧੀ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
9. ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂ. ਐਨ. (UN) ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਜੀਵਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ ?